

Sukupuolittuneet koreografiat

Maria Temmes & Elina Helosvuori

Vuoden 2022 *Sukupuolentutkimus–Genusforskning*-lehden toinen numero tuo esille sukupuolittuneet koreografiat tasa-arvopolitiikan professionalisoinnissa, animaatioelokuvien isyysrepresentaatioissa ja seksuaalista häirintää käsittelevissä video-oppimateriaaleissa. Numeron avaa Hanna Ylöstalon ja Emma Lambergin artikkeli, jossa he tarkastelevat professionalisoinnin tuomia muutoksia tasa-arvopolitiikkaan Suomessa. Tuomalla esille episteemisiä eroja objektiivisuutta ihannoivan asiantuntijatiedon sekä feministisen transformatiivisen tiedon välillä he analysoivat nykyisen tasa-arvopoliittikan pohjana toimivan tiedon tuottamisen rajoja. Ylöstalo ja Lamberg nostavat esimerkiksi sukupuolittuneen budjetoinnin, jossa yhtäältä korostuu pyrkimys huomioida sukupuolittunut eriarvoisuus budjetoinnissa ja toisaalta taas paine esittää eriarvoistumisen mahdollisuudet varsinkin numeraalisen tiedon kehyksissä, jolloin huomio keskittyy epä-tasa-arvon tuottamiin taloudellisiin ongelmiin. Ylöstalo ja Lamberg haastavat artikkelissaan numeroin esitettävän tiedon näennäisen objektiivisuuden. Lisäksi he avaavat feministisen toimijuuden mahdollisuuksia tuottaa erilaista, esimerkiksi kokemuksiin perustuvaa tietoa, sekä haastaa nykyisen politiikan uusliberaalista raamitusta.

Tämän numeron toinen artikkeli käsittelee populaarikulttuurin ja politiikan suhdetta 1960-luvun Yhdysvalloissa keskittyen varsinkin valkoisen maskuliinisuuden ja isyyden ihanteiden analyysiin. Aino A. T. Isojärvi tutkii 1960-luvun muutoksia neljän Dis-

ney-elokuvan animaatiohahmojen ääriviivojen, liikkeiden ja elokuvien musiikin rikkaan kuvailun avulla. Analyysissään Isojärvi korostaa eroja aiempien Disneyn animaatioiden kuvauksiin maskuliinisuudesta ja isyydestä sekä tuo esille, miten nämä uudennlaiset kuvaukset ammentavat aikakauden vastakulttuureista, jotka haastoivat aiempia sukupuolen ja rodullisuuden merkityksellistyksiä. Isojärven analyysi tuo vivahteikkaasti esille animaatioelokuva-teollisuuden yhteiskunnallisen kontekstin tavalla, joka paitsi huomioi elokuvien mahdollisuudet uudennlaiseen kuvailuun, tarkastelee myös niiden sidoksellisuutta aikakauden poliittisiin keskusteluihin.

Julia Nummen puheenvuoro analysoi sukupuolittuneita representaatioita seksuaalista häirintää käsittelevissä video-oppimateriaaleissa, jotka on julkaistu vuosina 2016–2019. Hän kritisoi tapoja, joilla videot tukeutuvat oletuksiin binaarisesta sukupuoli-ajasta sekä feminiinisistä ja maskuliinisista stereotyyppioista kuvatessaan seksuaalisen häirinnän uhreja ja tekijöitä. Nummi korostaa, ettei sukupuolen moninaisuuden käsittely voi olla pelkästään yksittäisen kasvattajan vastuulla, vaan oppimateriaalien pitäisi tukea monipuolista sukupuolen representaatiota.

Tarve sukupuolen moninaisuuden käsittelylle ja ymmärrykselle laajemmin yhteiskunnassa tematisoituu myös kolmen Lapin yliopiston professorin – Kirsti Lempiäisen, Leena-Maija Rossin ja Suv Ronkaisen – haastattelussa, jonka Sanna Erdoğan ja Amanda Hekkala ovat laatineet juhlistaakseen

professoreiden 60-vuotisjuhlapäiviä. Haastattelussa professorit käyvät läpi omia ura- ja tutkimuspolkuaan, avaavat tutkimuksellisia intressejään, raottavat toiveitaan yhteiskunnallisen kehityksen suhteen juurikin sukupuolen käsittelyn näkökulmasta sekä antavat neuvoja opiskelijoille. Haastattelussa nousee hyvin esille sukupuolentutkimuksen yhteiskunnallinen merkittävyys sekä yhteistyöverkostojen tärkeys. Myös toimituksemme onnittelee Lempiäistä, Rossia ja Ronkaista!

Julkaisemme myös kolme kirja-arvioita tässä numerossa. Tuija Koivunen arvioi Timo Ahon, Jiri Niemisen ja Arttu Salon toimittaman *Miestutkimuksen metodologiaa* -teoksen (2021), jonka ansioksi hän näkee erityisesti sen, että maskuliinisuutta ja feminiinisyttä käsitellään rinnakkain erilaisia aineistoja ja tutkimusmenetelmiä käsittelevissä osioissa. Sampo Bergmanin arvio Kaisa Pulakan kirjasta *Kurittomat: Jumalattaria, nyky naisia ja muita kauheita akkoja* (2021) nostaa esille Pulakan monipuoliset tavat käsitellä sukupuolittuneita valtarakenteita epäkonventionaalisten naishahmojen avulla. Tämän nu-

meron viimeinen teksti on Suvi Salmenniemen arvio Elina Helosvuoren väitöskirjasta *Procreative entanglements: Embryos, clinical practices and experiences of childlessness in the age of assisted reproduction* (2021). Samaisen väitöksen lektio julkaistiin tämän lehden edellisessä numerossa.

Vuoden toisen numeron teksteistä välittyy jälleen sukupuolentutkimuksen moniulotteisuus niin aihealueiltaan kuin metodologioiltaan. Toivomme, että te kaikki lukijat pääsette myös nauttimaan tästä monialaisuudesta Sukupuolentutkimuksen päiville 30.11-2.12.2022, jotka järjestetään Oulun yliopistossa. Tämän vuoden teemana on *Feminist matters: Indigenous and Arctic engagements*. Lisätietoja löytyy konferenssin kotisivuilta: <https://genderstudiesconference2022.edu oulu.fi/home>

Antoisia lukuhetkiä toivottaen,

Maria Temmes ja Elina Helosvuori

Tampereella 27.9.2022